

חולין דף נ"ב

רוב צלעות שנשתברו או נעקרו

למדנו במשנה, שאם נשתברו רוב צלעותיה,
טרפה. תנו רבנן, כ"ב צלעות גדולים שיש

בהן מוח יש לה לבהמה י"א בכל צד, ורוב שלהן הוא י"ב. ואלו הן רוב
צלעות שאם נשברו היא טרפה: שש מכאן ושש מכאן, או אחת עשרה
מכאן ואחת עשרה מכאן. אמר זעירי, צריכים שהשבר יהיה מחציים
כלפי שדרה. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, ובצלעות גדולות
שיש בהן מוח. אמר עולא, בן זכאי אמר: פסול של נעקרו זה אפילו ברוב
צד אחד כששש מהם נעקרו, אבל נשתברו לא נטרפת אלא ברוב שני
צדדים. רבי יוחנן אמר, בין נעקרו בין נשתברו ברוב שני צדדים.

שבירת צלע וחוליה שבינה

אמר רב, נעקרה צלע וחוליא עמה, טרפה.
שאלו רב כהנא ורב אסי, מה הדין אם נעקרה

צלע מכאן וצלע כנגדה והחוליא קיימת? אמר להם, היא נחשבת 'כגיסטרא'
כלומר בהמה שנפסקה באמצעיתה, והיא נבלה. שואלת הגמרא, והרי
המקרה של רב גם נחשב ל'גיסטרא', ודינה כנבלה ולא כ'טרפה'? עונה
הגמרא, שרב דיבר שהצלע נשברה עם חצי חוליה, והצלע שכנגדה
מחוברת יפה בחצי חוליא האחרת. שואלת הגמרא, האם רב כהנא ורב
אסי דיברו כשהצלעות נשברו בלא החוליה, ועל כך אמר להם רב שהיא
נבלה, והרי אמר עולא, שבן זכאי אמר: נעקרו ברוב צד אחד, נשתברו
ברוב שני צדדין, הרי שצריך רוב ולא די באחת? אמר לו, שם מדובר
שנשברו זה שלא כנגד זה, וכאן נשברו זה כנגד זה.

שואלת הגמרא, והרי אמר רבי יוחנן, אף נעקרו לא נטרפת עד שיש
רוב שני צדדין. וכיון שנעקרו שש מימין ושש משמאל ואפילו אלו לצד
הצואר ואלו לצד האליה, אי אפשר שלא יהיו שתיים זה מול זה. ובכל זאת
לא אסר אלא אם רובם נעקרו, וכל שכן שבאחת לא נקרא 'נבלה'? עונה
הגמרא, שם הצלע נשברה בלא שנשבר החור שבחוליא שהצלע תחוב
בו. ורב כהנא ורב אסי הסתפקו שנשברה הצלע וקצת חוליא. שואלת
הגמרא, אם כן זה מה שרב אסר ומה הם הסתפקו? עונה הגמרא, אכן הם

לא שמעו את מה שאמר רב. שואלת הגמרא, אם כן מדוע לא שאלוהו
בנשברה צלע אחת? עונה הגמרא, שהעדיפו לשאול דבר שיבינו ממנו
שני דברים. שואלת הגמרא, והרי גם כך אם יענה להם שהיא טרפה
יש להם להסתפק מה הדין בנשברה צלע אחת? עונה הגמרא, שסברו
שבאופן שיענה להם יידעו. אם יענה שכשרה, ודאי שהוא הדין באחת.
ואם יענה טרפה בלא רוגז, יבינו שבאחת כשרה. שאם גם באחת טרפה,
היה אומר להם ברוגז 'אם באחת כשרה בשתיים לא כל שכן'. שואלת
הגמרא, והרי לבסוף ענה להם בלא כעס, ולא נדע מזה מה הדין באחת?
עונה הגמרא, כיון שאמר להם בתמיה 'גיסטרא אמרתם?' מכאן הבינו
שגם באחת טרפה.

אמר רבה בר רב שילא אמר רב מתנא אמר שמואל, נעקרה צלע
מעיקרה, וגולגולת שנכתשה ברובה ולא נפחתה, ובשר החופה את רוב
הכרס ברובו שנקרע, טרפה.

לב"ה נטרפת בחוליא אחת ולב"ש ומבררת הגמרא את כוונתו. האם נעקרה צלע
מעיקרה טרפה? והרי שנינו בברייתא³⁶³, כמה
בשתיים

חסרון בשדרה שאינה מטמאה באהל? בית שמאי אומרים שתי חוליות,
ובית הלל אומרים חוליא אחת. ואמר רב יהודה אמר שמואל, וכן נחלקו
בטרפה שלבית הלל טרפה בחוליא אחת, הרי שלשמואל עקירת חוליא
הוא טרפה, ולא עקירת צלע? עונה הגמרא, כאן מדובר שנעקרה צלע
בלא חוליא, ושם מדובר בחוליא בלא צלע. שואלת הגמרא, מובן שיתכן
שצלע ישבר בלא חוליא, אולם כיצד חוליא נשברת בלא צלע? עונה
הגמרא, מדובר בסוף השדרה שיש שם הרבה חוליות שאין שם צלעות.
הקשה רב אושעיא, הרי במקרה זה בית שמאי מקילים שאינה טרפה עד
שישברו שתי חוליות, ומדוע אינה שנויה במקום שמונים את קולות בית
שמאי וחומרות בית הלל? אמר לו רבא, במקום שמפורשת מחלוקתם
לעניין חסרון שדרה, בית שמאי הם המחמירים.

עוד מביאה הגמרא, שרבי ירמיה הסתפק בגולגולת שנחבסה ברובה,
האם הכוונה לרוב גובהה מהעינים ולמעלה, או רוב היקיפה? ונשארת

עוד מביאה הגמרא, שרבי אשי הסתפק באיזה אופן הטריפו כשנקרע 'בשר החופה רוב הכרס ברובו', האם בנקרע הרוב, או כשניטל הרוב אבל נקרע הרוה בלא שניטל אינה טריפה? ומנסה הגמרא לפשוט ממה ששנינו במשנה 'כרס הפנימית שניקבה או שנקרע רוב החיצונה'. ואמרו החכמים שמארץ ישראל בשם רבי יוסי ברבי חנינא, כל הכרס כולו זו היא 'כרס הפנימי'. ו'כרס החיצונה' הוא בשר החופה את רוב הכרס. הרי שהטריפה היא בנקרע. דוחה הגמרא, שרב אשי הסתפק לדעת שמואל, ומצינו שרבי יעקב בר נחמני אמר שלשמואל רוב הכרס ל'מקום שאין בו מילת'.

למדנו במשנה שאחת מי"ח טרפות היא 'דרוסת הזאב'. אמר רב יהודה אמר רב, בבהמה נטרפת בדריסה, רק מחיה שהיא כזאב וגם גדולה יותר. ועופות נפסלים בדריסה מהנץ ולמעלה. ומבררת הגמרא, מה באו למעט? אם חתול, הרי במשנה כתבו 'זאב' ואם תאמר שבאמת בחיה קטנה גם חתול דורס, ושנו זאב להשמיע שבבהמה גם זאב דורס, והרי מצינו במשנה שרבי יהודה אומר, דרוסת הזאב בדקה ודרוסת ארי בגסה? ואם תאמר שרבי יהודה חולק, והרי אמר רבי בנימין בר יפת בשם רבי אלעזר³⁶⁴, לא בא רבי יהודה אלא לפרש דברי חכמים? עונה הגמרא, שרב חולק עליהם וסובר שרבי יהודה חולק על חכמים, ולשיטתם גם חתול דורס בדקה. או שנאמר, שבאמת המשנה ממעטת חתול שאינו דורס בדקה. ורב בא להשמיענו, שלא נאמר שאף חתול דורס והמשנה כתבה 'זאב' משום שהוא שכיח שדורס, לזה השמיע רב שחתול לא דורס.

אמר רב עמרם אמר רב חסדא, חתול ונמייה

דורסים ופוסלים גדיים וטלאים, וחולדה דורסת ופוסלת בעופות. מקשה הגמרא ממה ששנינו, דרוסת חתול נץ ונמייה נחשבת כקוץ, עד שתינקב לחלל. משמע שאין להם ארס לאסור בדריסה? שואלת הגמרא, האם נעמיד שנץ לא דורס, והרי מצינו במשנה

364 בגמ' גורסים אלעא. ואנו כ' לפי רש"י.

ו'דרוסת הנץ'? דוחה הגמרא, שהמשנה פסלה בנץ כשדורס בעופות והברייתא דיברה בגדיים וטלאים. אבל לרב חסדא קשה? עונה הגמרא, שהוא סובר כברייתא, 'בריבי' אומר, לא אמרו שאין חתול דורסה אלא כשאין מצילין ממנו. אבל במקום שיש מצילין הוא כועס, ויש לו ארס חזק.

שואלת הגמרא, האם כשאין מצילין אינו דורס, והרי היה מקרה בתרנגולת שהייתה שייכת לבית רב כהנא ורדף אחריה חתול, ובמרוצתו הכה בדלת ברגלו ומצאו עליה סימן של חמשה קורטי דם שיצא מהחתול ומשמע שיש לו ארס גם כשאין מצילים? עונה הגמרא, כשהיא ברחה נחשב כהצלת אחרים. וחכמים החולקים, יפרשו שאכן יש ארס אך אינו מזיק.

ויש אומרים שהברייתא ששנינו 'דרוסת חתול נץ ונמייה נחשבת כקוץ, עד שתנקב לחלל' היא כבריבי שאומר בברייתא, חתול דורס רק במקום שיש מצילין, אבל במקום שאין מצילין אין דרוסה. וחכמים סוברים אף במקום שאין מצילין יש דרוסה. שואלת הגמרא, ובמקום שאין מצילין אין דרוסה? והרי היה מקרה בתרנגולת שהייתה שייכת לבית רב כהנא ורדף אחריה חתול, ובמרוצתו הכה בדלת ברגלו ומצאו עליה סימן של חמשה קורטי דם שיצא מהחתול ומשמע שיש לו ארס גם כשאין מצילים? עונה הגמרא, כשהיא ברחה נחשב כהצלת אחרים.

דרוסה חתול בגדיים וטלאים שאל רב כהנא את רב, יש דרוסה לחתול או אין דרוסה לחתול? אמר לו, אף לחולדה יש דרוסה וכל שכן לחתול. יש דרוסה לחולדה או אין דרוסה לחולדה? אמר לו, אף לחתול אין דרוסה. לחתול ולחולדה יש להן דרוסה או אין להן דרוסה? אמר ליה: לחתול יש דרוסה, לחולדה אין דרוסה. ומבארת הגמרא, מה דאמר 'אף לחולדה יש דרוסה', בעופות. מה שאמר 'אף לחתול אין דרוסה', בכבשים גדולים. ומה שאמר 'לחתול יש דרוסה לחולדה אין דרוסה' בגדיים וטלאים.